

lagali. Žitaraveški občani so lahko na svojo ga-
župnika ponosni!

**Radiše, Koroški „fihpos“ po domače „Mir-
prepir“, ki stoji vedno do kolena v gnojnici in
zmeram nesramno udriha po poštenih,
obče zasluženih možeh, je v zadnji številki pri-
nesel članek o volitvi novega radiškega župana.
Odstopivšemu županu p. d. Scatu, kateri je ta
posel več let natančno in skrbljivo opravljal in
tako občini prihranil lepo svoto denarja, se ta
umazan dopisnik zahvaljuje z opombo, da Scat
ne bo nikoli več zasedel županskega stolca. Pač
prav, le potolaži se, črni dopisunček, to je čisto
po njegovi volji! Ne on, ampak drugi je tako
močno želel in hrepel sedeti na njem, namreč
vi črnhbi, ali upanje je vam splavalo po Dravi.
Poprejšni župan bi pa lahko tudi še sedaj ostal
na svojem mestu, ako bi ga ne vodili drugi
namen, boljši čuti in plemenito ravnanje. Za-
torej bodi zagotovljen, črni čečkač; nikdar mu
ni žal po županovanju, ker mu gre pod svojo
svojo fast, biti župan občine kjer je prepir in
borbe s črnim generalštabom na dnevnem redu.
Prav, da tudi drugi skusijo voditi rahlo sestav-
ljeno občinsko barčico po razburjenih političnih
valovih in želeti je, da bi srečno prijadrali z njo
v mirno pristanišče. — H koncu moram pa še
nekaj povedati od dr. Merde. Da vam ta, ljubi
črnhbelni, ne bo delal toliko preglavice, kdo bi
on bil, vam naznanim danes sledeče. Ko sem
v terek hodil iz Celovca, sreča me prijatelj
„Mihej“. Komaj ga zagledam, ga naravnost
prašam zaradi dr. Merde. „Veš ljubi moj španič“,
pravi „Mihej“, „to ni tisti odbornik, od katerega
čestitaj „Mir-prepir“, da je na dan volitve zlato
vljaj, to je čisto neki drugi“. „Ja, za božjo
voljo, kdo pa je pravzaprav ta možicelj?“ vpra-
šam ga jaz ves radoveden dalje. Na-to se
„Mihej“ šaljivo zasmehlja in mi na ušesa zašepeta:
„Radiški Merda
Na pragi sedi,
Hlače obrača
In išče uši“.**

Seattle Wash. N. Amerika. Bravo, dragi
„Štajerc“, da si postal tednik; vsem naročnikom
si napravil s tem veliko uslugo. Kako te z ve-
seljem prebiram ob obalih tihga morja! Saj
tukaj nimam nikogar, s katerim bi se lahko v
slovenskem ali nemškem jeziku razgovarjal. Od
New-Jorka pa do tukaj sem prehodil ravno 9
dežel in to od „Atlantic oceana“ pa do „Pa-
cific oceana“. Vreme je tukaj izvrstno, skoraj
vedno enako toplo. Po zimi lahko golorok zunaj
delamo, po leti pa ni nikdar preveč vroče. Tudi
plača ni slaba. V nedeljah n. pr. se zasluži od
8—10 dolarjev v 8 urah, na delavnikih pa 4
dolarje. Seveda, tako služijo le rokodelci. Jaz
sicer rojake ne vabim v tujino. Ali jezi me neki
prvaški list, ki se zaletava v Ameriko, češ Slo-
venci hodijo tja dolarje loviti. Hudirja, saj jih
mora, kajti v deželah, izsesanih po prvakih,
niti vinarjev ni! Pozdrav vsem rojakom, tebi pa
želi obilo uspeha tvoj naročnik A. Wershnik.

Novice.

Četrti shod naše stranke. Velikanski na-
predek, ki ga je napravil naš list zlasti v zadnjem
času tudi na Koroškem, napotil nas je, da zdru-
žimo tudi svoje koroške somišljenike. Sklinal se
je torej shod zaupnikov. Na strankarskem zboru
v Ptuj je so izjavili zastopniki iz Koroške, da
se strinjajo z našimi nazori in da hočejo po-
pirati naše stremenje z vsemi močmi. Prvi
shod na Koroškem, ki je bil obenem četrti shod
naše stranke, pa je dokazal, da so naši koroški
pristaši zanesljivi možje in da držijo, kar so ob-
ljubili. Ta shod se je vršil preteklo nedeljo v
g. Leitgeba gostilni v Sinčevsi Veliko dvorano
so napolnili zvesti zaupniki iz okrajev Železna
Kapla, Pliberg in Doberlaves itd. Shod je bil iz-
redno varen. Primanjkuje nam prostora, da bi
natanko poročali, kako in s kakim uspehom se
je vršil. Bodi dovolj povedano, da se je udele-
žilo shoda veliko število zaupnikov iz vseh občin
omenjenih okrajev. Naš urednik Karl Linhart
je raztolmačil nemško in pozneje tudi slovensko
baloge in namena naše „Napredne zveze“. Po
dolgemu razgovoru so sklenili zbrani zaupniki
rezolucijo, ki pravi, da so naši koroški pristaši

zadovoljni s sklepi strankinega zbora v Ptuj,
da hočejo razširjati naš list in „Tiskovno
društvo“, kolikor jim bode to mogoče, da pa
pripustijo imenovanje okrajnih in farnih zaup-
nikov naše stranke volilnim odborom posameznih
okrajev. Obenem je shod sklenil, podpirati kan-
didaturo gospoda Seifritza. Shod se je vršil v
navdušenju in lahko rečemo, da je imel polni
uspeh. Vpisala se je tudi cela vrsta (80) novih
naročnikov in veliko število našega prepotrebne-
ga „Tiskovnega društva“. Naprej!

Volitve se bližajo. Somišljeniki na delo!
V nekaterih občinah so volilni imeniki že za
14 dni razloženi. Vsakdo naj gre ogledati
imenik. Ako ni vpisan, naj takoj ustremeno
ali pismeno reklamira, to je vpisa-
nje zahteva.

Le vkup, le vkup! Pametna beseda, ali danes
prihaja pač iz hinavskih ust. V 16. stoletju, ko
so se dvignili zatirani kmetje proti plemenit-
tažom in samostanom, ko je vršel škof Trubar
iskro upora med kmetске množice, takrat so
peli uporniki ustaško pesen: „Le vkup, le vkup,
uboga gmajna!“... Med petjem te ustaške
pesmi so požgali srednjeveški naši pradedje po-
nosne klostre in bele gradove. Kajti duhovnik
in plemenitaž sta delala vedno drug za dru-
zega... Danes pa vpijejo nasledniki tistih du-
hovnov, ki so sežgali živega „seljačakog kralja“
Matijo Gubca, nasledniki tistih duhovnov, ki so
pomorili tisočere kmete, — vpijejo: le vkup, le
vkup! Pač najhujša hinavščina, ki si jo moremo
misлити. Le vkup, le vkup — tako pravimo tudi
mi. Le vkup, da premagamo izkoriščanje kleri-
kalnega zmaja!

Kaplan Kirchteiger in naši klerikalci. Ob-
javili smo pred kratkem članek „Iz spoved-
nice“, katerega je spisal mož, ki je bil čez 20
let katoliški duhovnik in je čez 20 let katoli-
čane spovedoval. Članek je bil resničen do pi-
čice in ravno zato je zadel — lažnike okoli
„Fihposa“. Ta nečedni list napada zdaj nesramno
kaplana Kirchteigerja. Jasno je, da je ta mož
vsaj toliko vreden, kakor tucet onih politik-
jočih farjev, ki zabranijo umirajočemu človeku
zadnjo tolažbo vere, ako je njih politični na-
sprotnik. Sicer pa „Fihpos“ ni samo zlobni list,
temveč tudi neumen do skrajnosti. Tako pravi,
da smo posneli dotični daljši članek „povesti“ ka-
plana Kirchteigerja. To je seveda neumnost, kajti
dotični članek ni povest, temveč resnica, gola
resnica. Kirchteiger je objavil dotični članek
v dunajskem listu „Die Fessel“ in ima sod-
nijske z a p i s n i k e, ki dokazujejo resničnost
članka. Uredniki „Fihposa“ pač niso čitali ne
Kirchteigerjeve „povesti“ ne njegovih član-
kov. Ali veseli nas, da smo zadel s člankom
prvaške pope dobro! Na druge „Fihposove“ ne-
umnosti je težko odgovarjati, kajti z — norci
se ne prepiraj!

Iz Spodnje-Štajerskega.

„Smešna zveza“. Bog jim je pamet zmešal!
Z velikim hrupom so si ustanovili naši kleri-
kalci svojo „kmečko zvezo“. Kakor da bi zbes-
neli, vpijejo v vsakem farovžu za to „kmečko
zvezo“. Zdjaj pa je spodletelo klerikalni „Po-
savske straži“ pero in napisala je ta-le stavek:
„Dr. Benkovič (ne dr. Cvenkanič!) je edini od-
vetnik na Štajerskem, ki se je odkrito in brez
strahu zavzel za smešno zvezo“. O Bog,
zakaj si jim pamet zmešal!

Shod v Žalcu se je vršil 17. m. Obdržala
je ta shod novo ustanovljena „narodna stranka“. Resnici na ljubo povemo, da je bil shod dobro
obiskan. Ali vendar se smeje shodu cela sa-
vinjska dolina. Kajti pristaši Spindlerja so do-
ločili svojim kandidatom nekega Robleka. Cela
savinjska dolina ve, da je ta Roblek zagrozen
prvaški klerikalec. „Narodni“ so pač pri be-
lem dnevu miši pod klobuk lovili.

Fajmostrova kuharica v Žalcu je pač malo
čudna „devičica“ Poroča se nam o tej zmešani
Marjetici naravnost neverjetne stvari. Baje je
med nedeljskim shodom v Žalcu ta babura po
cerkvi plesala in celo organizistu „zapovedala“,
naj ji „zašpila“, da se bode lažje vrtela po
cerkvi. Čujemo celo, da se je končno pod pri-
znico pomemarila. Ne moremo preiskati, je-li od-
govarjajo ti škandalni resnici. Na vsak način
zahtevamo odločno, da se poduči javnost, ali je
to resnično ali ne. Ako se je kuharica Marjeta

res tako daleč pozabila, potem naj jo župnik
nažene s pasjim bičem iz Žalca, kajti družega
pač ne zasluži.

**Filijalka kmetijske družbe v Št. Ilju v Slov.
Gor.** je imela 3. t. m. v Sv. Jakobu dobro obi-
skani potovani shod. Deželni potovalni učitelj za
vinogradništvo g. Belle je imel zanimivo pre-
davanje o pomladnih delih v vinogradih. Go-
voril je tudi o gojitvi paš, o gnojenju zlasti v
vinogradih in o boju proti peronosperi. G. Zi-
nauer je predlagal naj bi se prosilo ustanovitev
vzornih gnojšč v vsaki fari. Podružnični pred-
stojnik g. Reppnik pa je naznanil, da se bodo
postavili v delokrogu filijalka letos zopet 10
čistokrvnih bikov.

Iz sv. Bolfenka pri Središču se nam po-
roča, da ne more videti našega lista pismoša
Aloiz Schönwetter. Čujemo da mož „Štajerca“
ne oddaja tako redno kakor bi bilo treba. Baje
zadržuje tudi pisma in karte ter jih doma na
steno pribije. Privatne zabave pismošne nas
sicer ne zanimajo. Nam je čisto vseeno, ako je
mož tercijan, ako je njegova žena v tretjem
redu in njegova hčerka v „Marijini družbi“ vpi-
sana. Ali svojo službo ima vsak človek pošteno
opravljati! Toliko za danes. Upamo, da se mož
poboljša, sicer se zmenimo drugače z njim!

Zopet prvaška tatvina. Zaporedoma ndari
zdaj strela v prvaške velikaže na Spodnjem Šta-
jerskem. Nekaj zanimivega je to: v svojih uma-
zanih časopisih se ponajajo kot petelini na gnoju
in vidijo vsako malenkost pri nasprotniku, ali
kadar se zgodi lumparija v prvaškem taborn,
takrat molčijo ti gospodje kakor ribe. Mislijo si
pač: „Lieber feig als dumm!“ Tako postopanje
je sicer nepošteno do skrajnosti, ali pravkom
koristi. Mislijo si pač: čitatelji prvaških časn-
ikov so preneumni, da bi znali razločiti resnice
od krivice, — in zato lažejo ali pa molčijo!
Omenili smo v zadnjem času troje prvaško-far-
ških lumparij. Najprve se je izvedelo o sramotni
tatvini žnpana Bratuša v Turškemvrhu. Ako
ukrade kdo zemljo, ki stane dva krajcarja, potem
prinesejo farški dopisniki gotovo dolgo notico. V
Turškem vrhu pa je ukradel prvaški župan več
tisočakov občinskega denarja in vendar — so
molčali vsi prvaški listi od prvega do zadnjega.
Potem smo poročali o drugi prvaški tatvini. Kle-
rikalni poštni uradnik Schwarz je okradel poštno
blagajno. In tudi o tej nesramni tatvini so mol-
čali vsi prvaški listi od prvega do zadnjega.
Komaj par tednov je minulo in — zopet smo
izvedeli o veliki prvaški lumpariji. Omenili smo
jo že v zadnji številki, ali danes treba obširneje
izpogovoriti. Stvar je sledeča: Pred kratkem je
bila ukraden na posestniku Brodnjaku v Ormužu
krava. Tat je prodal kravo nekemu ptujskemu
mesarju in imel pri tem redno podpisani živin-
ski list iz občine Cvetkovca pri Ormužu. Ob-
činski predstavnik Mahič iz Cvetkovca se je
izgovarjal, da je podpis ponarejen. Končno je
žandarmerija prišla tata in le-ta je v zaporu
priznal, da je ukradel kravo, da mu je Mahič
živinski list napravil in da sta si razdelila za
ukradeno kravo dobljeno svoto. Žandarji so
potem Mahiča aretovali. Seveda, Mahič je
bil velik „gospod“ in zato ga je moral pri-
peljati njegov sin z vozom (!) na sodnjo. Zani-
mivo pa je to-le: Ta župan Mahič je bil
eden prvaških voditeljev iz ormuške okolice. Bil
je glavni stebler farške garde prvaškega dr. Omu-
leca. Tudi je bil član okrajnega zastopa (!). Torej
lagati ne pomagaj! Mahič je tretji prvaški junak
v kratkem času in mi le čestitamo tej farški
gospodi za take voditelje. Seveda bodo prvaški
listi zopet molčali. Ali mi bomo skrbeli da
ljudstvo izve, kakšni falotje in tatovi igrajo
vlogu njegovih „voditeljev“! Fej! Prvaško stranko
bomo imenovali odslej „stranko tatov in go-
ljufov“.

Zatirana pravica. Ljubite resnico in pra-
vico, hčerki božji! Ali dandanes se zatira pra-
vico prav pogostoma ravno od ljudi, ki bi ji
moral biti zaščitniki. Le preglejmo delovanje
slavnoznanega župnika Sušnika v Črešnjevcu in
občudovani bodemo brezobzirnost, s katero za-
sleduje ta možakar svoje cilje. Kristus je učen,
da se mora tudi sovražnika ljubiti, — „božji
namestnik“ Sušnik pa bi človeka, ki mu ne do-
pade, preganjal do zadnjega trenutka. Dokaz
tež trditvi brezobzirno zatiranje kaplana g. Kova-
čiča. Poročali smo svoj čas, da se ta vse časti

vredni kaplan ni dal izrabljati v umazane Sušnikove namene in se ni hotel uklanjati farovškimi baburami. In zato je moral čutiti vso zatiranje svojega duhovniškega tovariša Sušnika. Ko je bil g. kaplan bolan, prepovedal je župnik, da bi se mu kuhalo zdravila. Tako razume Sušnik nauk o krščanski čednosti „bolnim postreževati“. Tudi je odtegnil župnik kaplanu hrano, tako da je moral iti kaplan v gostilno na hrano. Da je Sušnik kaplana z lažmi grdil tudi pri škofijstvu, je znana stvar. Medtem je bil kaplan tudi okraden za 20 gold. Kaplanova soba je bila vedno zaklenjena. Ko pa je kaplan zapazil, da ima Sušnikova kuharica ključ od sobe in ko jo je enkrat celo v sobi zasačil, izrazil je mnenje, da so šli goldinarčki menda za Miciko. Nato seveda tožba in je bil kaplan tudi na okrajni sodnji obsojen. Okrožna sodnja pa ga je oprostila in obsodila Miciko na plačilo stroškov; teh stroškov je K 81. Micika jih seveda kaplanu ni plačala in tako je moral kaplan tožiti. Prišlo je do rubeža. Župnik je pri rubežu trdil, da Micika nima premoženja in na moglej od strani župnika je Micika na to tudi prisegla. Tako je preganjeni kaplan trojno oškodovan: prvič nedolžno preganjan, drugič okraden in tretjič je ostal za stroške na cedilu. Tako razume Sušnik „pravico“. Res, farani gledajo to grdo postopanje in se sramujejo svojega fajmoštra. Sicer pa bode kmalu bolje!

Boj v Cirkovcah na Dravskem Polju. Ta občina je spadala doslej med najbolj črne občine na Sp. Štajerskem. Ali kjer je nasilje največje tam se rodi tudi najprvo odpor. Ljudje so videli počenjanje politikujočih farjev, ljudje so čutili izkoriščanje prvakov in pričeli so dvomiti da je vse to prav. V prvi vrsti so pričeli delovati nato, da dobijo nemški poduk za svojo deco, kajti skrbni očetje nočejo, da bi njih deca v taki revščini živel, kakor živijo sami. In moške so pričeli nabirati podpise za prošnjo, v kateri se zavzemajo za nemško šolo. Nabrali so jih takoj 237!!! To pa je grizlo tiste politikujoče duhovne iz te občine, o katerih smo že opetovano pisali in ki se vključ najhujšim očitanjem niso upali tožiti. In pričeli so zopet z hujkanjem, kakor je to že navada pri nas na Štajerskem. Župnik je pričel lagati, da so ti podpisi neresnični in ponarejeni. Vi, župnik, ako nam pokažete le en ponarejeni napis, potem vam plačamo 1000 K. Vi merite čevlje pač po svojem kopitu! Kajti res je, da ste vi svoj čas zaradi zakonske preosnove nabirali podpise in da ste pri temu podpisavali vse kar leze in gre, da bi kaj vprašali... Ali kaj bi se jezili! Duhovnike, ki izrabljajo spovednico in leco v politične namene, duhovnike, katere imenuje pošteni kmet lažnike (glej „Poslano“ v današnji številki), take duhovnike je toliko sram, kakor volka strah. Kmetje! Ne pustite se hujskati od takih ljudi! Držite se svojega prepričanja in delajte za svojo korist!

Kaplan Melhior Sorko, znan po „konzumu“, katerega je svoj čas ustanovil, vodil in srečno na boben spravil, — ta kaplan Melhior Sorko ima psa, katerega imenuje „viteza“. Ne vemo, kaj bi kaplan rekel, ko bi kakšni plemenitaž imenoval svojega psa „kaplana“. Ali pustimo mu to veselje. Mož pa dela vse mogoče šale. Pred kratkim enkrat mu je metal krajcarje; pes je pobral krajcar in ga kaplanu nazaj prinesel. Konečno je vrgel kaplan psa goldinar; ali goldinarček je vrazil živali dšal in — požrl ga je! Pet milijonov so dobili avstrijski farji na zvišanju svojih plač. V zbornici se je jokalo, kakor da bi kaplani od lakote umirali, ali — pri nas futrajo svoje pse z goldinarji... Ali vsak človek mora obsojati, da jemlje kaplan Sorko svojega psa v šolo in dela svoje neumnosti med podukom v razredu. To pač ne gre. Naj igra fajmoštrovi kuharici svoje komedije, — ali v šoli je plačan za poduk Sorko pazi!

Iz Vrhloga pri Slov. Bistrici prinaša „Fihpos“ in za njim drugi prvaški listi laž, da so prodrli podrepani župnika Sušnika. Dobili smo v tej zadevi daljši dopis, katerega objavimo v prihodnji številki. Za danes pribijemo, da ne sedi niti eden Sušnikovih podrepanikov v odboru. Sicer pa bomo s Sušnikom kmalu gotovi.

Kaplan Schreiner v Neuhausu. Sprejeli smo sledeči uradni popravek, ki ga moramo v zmislu zakona brez opombe ponatisniti: Št. 56. Skli-

cjuoč se na § 19. tisk. zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. št. 6 ex 1863, zahteva podpisani dekanjski urad, da sprejmete z ozirom na novico v št. 9. Vašega lista z dne 3. marca 1907 pod zaglavjem „Kaplan Schreiner v Neuhausu, na istem mestu in z istimi črkami nastojni uradni popravek: Ni res, da se je pritožilo 30 slovenskih kmetov pri kanoniku v Novi cerkvi čez tega farja, (kaplana Schweinera) res je pa, da se pri meni ni nikdo pritožil. — Kn. šk. dekanjski urad Novacerkev, dne 16. marca 1907. — Dr. Lav. Gregorec kanonik, dekan.

Provizor Keček v Štopercih je pred sodnijo dosegel, za kar je prosil. Kakor znano, je ta človek v svoji brezmejni nadutosti neki nevisti iztrgal krancelj iz glave in to valed tega, ker je izvedel pri spovedi, da je v drugem stanu. Vsak poštenjak mora priznati, da je tako počenjanje sramotilno in zato ni bilo čudno, da je šel razslavljeni kmet k našemu odvetniku dr. pl. Plachkemu in je vložil tožbo proti nadutemu, ošabnemu provizorju. Zanimivo je ravno, da je bil ta Keček preje v Trbovljah, da ima tam z neko Ano Čebin otroka, da bi imel torej dovolj povoda, pometati pred lastnimi durmi. In ravno tako je zanimivo, da je izvedel Keček pri spovedi o temu, da je nevesta v drugem stanu da je torej izrabljal spovedno molčečnost v svoje namene. No, o vsemu temu smo že pisali: Te dni pa se je vršila v Ptuj razprava proti Andreju Kečku. Provizor je bil zdaj nakrat ske-sani grešnik. Prosjačil je posestnika toliko časa, da se je dal ta omeščati in mu je odpustil. Pribijemo, da bi maršal provizor v luknjo, ko bi mu tako grdo razslavljeni kmet ne odpustil. Ali kmetje imajo vedno boljše srce nego farji! Vključ temu je moral podati provizor Keček častno izjavo, v kateri prizna svoje grdo ravnanje in prosi kmeta, naj mu odpusti. Nadalje se je Keček zavezal, da pusti to častno izjavo v dveh farah razglasiti. Tretjič mora plačati posestniku in njegovi ženi 17 K za potne stroške, zastopniku dr. Plachkemu pa za stroške 21 K 50 h. Tako je končala razprava. Naj bi bila ta razprava za vse politikujoče farje znamenje, da nismo več v srednjem veku in da se ne sme ljudstvo tako zasramovati!

„O narodnih štacunar“ smo že opetovano pisali. Takaj se kriči: „Slovinci, kupujte le pri Slovincu“, a končno udari slovenski „narodni štacunar“ dobrovernega slovenskega kupca prav pošteno čez nesa. Gospod Franc Cizl iz gornjega Obreža nam n. p. poroča, da je kupoval v „narodni štacuni“ pri Lipeju v Brezicah usnje. Dal je za usnje 4 gold. 70 kr. ali vsi ljudje, ki so strokovnjaki, so mu potem poročali, da je vredno usnje k večjem 3 gold. 70 kr., da ga dobi za to svoto povsod. Potem se pa Lipej še pridruža, da njega toliko stane in da nič ne zasluži. To je — „svoji k svojim“.

Politikujoči far in cerkev. Sprejeli smo sledeči popravek, ki ga moramo po postavi objaviti brez vsake opombe: Št. 74. Sklicujoč se na § 19. tisk. zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. št. 6 ex 1863 zahteva podpisani župni urad, da sprejmete z ozirom na novico „Politikujoči far in cerkev“ v št. 8 z dne 24. febr. 1907 Vašega lista na istem mestu in z istimi črkami nastojni uradni popravek: Ni res, da so ti nesramneži (sedem kaplanovih kreatur), vrgli med mašo orglarskega uslužbenca iz kora in ga pretepavali, res je pa, da ga nikdo ni vrgel s kora in nikdo pretepaval. — Kr. šk. župni urad Dobrna dne 15. marca 1907. — Friderik Kukovič, župnik.

Roš — kandidat! Torej res je, očka Roš iz Trbovelj bi postali radi državni poslanec. In gospodje od nove stranke se ne sramujejo ter so moža tudi za kandidata postavili. To je škandal! Rošu smo očitali stvari, ki dokazujejo brezmejno sebičnost in hinavščino tega človeka. Očitali smo mu nepravilne manipulacije z žganjem; očitali da izkorišča svoje službe v sebične namene; očitali da je uradno kot župan nesramno lagal; očitali da uslužbuje šnopsarskega svinjarja, ki spada že davno pod ključ. In na vse to je Roš molčal. Zdjaj pa kandidira, ker upa da si bode kot poslanec zopet svoje žepe polnil. Rudarji! Ali vas bode ta ošabni sebičnik še dolgo za nos vodil?

Volitve v Saldenhofnu. 7. t. m. so se vršile

občinske volitve v Saldenhofnu. Prvaški inčne lo kalci so zmagali z malo večino. Ali kakosegel „v vaki so pretili in grozili raznim kmetolilci sar bodo zaprti, ako ne volijo prvaško. Vselejško i so vložili naprednjaki priziv. Upati je, luhodnje pritožbi ngodi in potem — se zopet vidu. C. K.

V Sv. Bolfengu v Slov. Gor. se je t. t. svoj zgodilo. In to nekaj je prav neprijetno: so zaost možnega župnika. Nekaj imajo pri tej njih člar tudi babure opraviti. Hm, hm! Vsekakor naj obsej skal župnika prav neprijetni gost v osebni jela dr hanta. In g. dehaht ni prišel na glazek v 1.077 F temveč ima preiskati stvar, ki smrdi... I Veliko izve svet več!

Pri sv. Ani na Krembergu je umrl 8. Odše v 27. l. starosti tamonjši trgovec in pos celovsk gospod Herman Mitterer. Spremljevala oto den dne 10. m. popoldne ob 3. uri na slenti se, potu velikanska množina ljudi, kakor že Obes pri sv. Ani ni bila zbrana. Ne samo skom. Zme farani so mu izkazali zadnjo čast, temveč obn pol prebivalci iz sosednih far in krajev n. je mr Omureka, Apač in nove Cerkve. Dokazalo pri pogrebu, kako priljubljen je pokojn kako priljubljeno je ime njegovega roda. Na s je njegov oče v tako dobri misli zapustil priko l kazalo se je tudi da so ganjena bila sm Ruda tragiče, ki jo je ta rod doživel v zadnjih letih je vel 4 leti so mu pokopali drago mater, pred je odt vrlga trgovca očeta, ki je skoz 30 let usalo“ v no v štacuni delal, a zdaj sina, kateremsreča s 3 leta gospodarit od Boga dovoljeno bilo. Johar sinu kakor starišem zemljica lahka! Imi norili 7 ostane v tej fari v dobrem spominu! Velil

Zapri so vrtnarskega pomočnika Jann je u veca iz mariborske okolice, to pa zaradi no jad nih sleparij in tatvin. oječih

Utonil je Franc Klančič v Novim našli. Ptuj. Vzrok je baje preobilo vžiti alkoholstu. B

Dezertiral je 13. t. iz Celja infanteršču, so Perkovič. Ko mu je drobiža zmanjkalo, tč oseb se je sam v Mariboru.

Grozna smrt. V Selctalu je povozila Šol 26letnega kurjača iz Knittelfelda. Mašina srečnega popolnoma prerežala.

Opat v Admontu Umrl je opat bened skega samostana Hoffmann. Bil je rojen P. Om in sin ubogega čevljarja. erikals

Umrl je v Ptuj g. Ignac Spritzey, pdevi p nik, častni „hauptmann“ požarne bramb Ver Bil je zelo priljubljen in splošno spoštovanjeti, t p. v m! stvar etu, k

Iz Koroškega. more

Mi gremo naprej! Iz pozameznih obtravičel Koroškem (iz 3 post) smo dobili preteklo menujer o s e m d e s e t novih naročnikov. Vključj pos hujšemu zatiranju — gremo naprej! dobro

Klerikalni „kristjani“. 12. t. m. se je veri. pred celovskimi porotniki zanimiva raniti k lj Tožil je bivši klerikalni deželni poslanec lti ču urednika lista „Kärntner Wochenblatt“. Larav je Huberju očital, da je prodajal pivo v Sev po nekrščanskih cenah itd. Pri razpravi njih d dokazalo, da je ta farški Huber resnično mo s vojaškim rezervistom pivo pol litra za 32 vira vera prodajal. Huber je bil edini krčmar v doir jadn kraju (Mattling) in so bili vsled tega vojstva i siljeni, kupiti njegovo drago pivo. Ta kletoliški junak je dobival torej od revnih vojaktanovi 100% dobička. In ta Huber je tercijal do skneosnov Seveda so porotniki toženega urednika op rvi v Taki so ti klerikalni „kristjani“. Na i judi imajo le svetnike in Boga, v srcu pa le edpise kaželjnost, odušništvo in hinavščino! bila

Zmaga v Kotmarivasi. Pri občinskih glaša vah v Kotmarivasi so zmagali naši somišti i v vseh 3 razredih. Prvaški listi sami jokanje je ta občina zanje izgubljena. Živeli nati z n volici! šprem

Boj v Sp. Dravogradu. Kakor znaljest „zmagali“ pri zadnjih občinskih volitvah rogi ju Dravogradu prvaški klerikalci. Naprednjake. In pridobili edino 1. volilni razred. Pisal sedah že, na kakšni način so prvaki „zmga je Goljufali so, kakor je to pri tej gospodi anjem navadi. Vključ temu so se prvaki še p Pr glede izida volitve v 1. razredu in res je zen. sterstvo to volitev razveljavilo. Vršila se je r a m volitev in naprednjaki so zmagali z večino Trgsam nima zdaj zastopnika v občinskem z Vse monstu z tunkih. O Zato so si izvolili volilci 6 zastopnikov tunkih. O

ki kleriki končne ločitve trga od deželnih občin. Tako ni dosegel „vsemogočini“ nadprvak svojega namena. Volilci sami pa bodo kmalu izpredvideli, da je prvaško gospodarstvo škodljivo za ljudi. In prihodnje volitve bodo položaj spremenile!

C. k. kmetijska družba je obdržala 12. in 13. t. svoj glavni shod. Navzočih je bilo 50 oseb, ki so zastopali 26 koroških okrajev. Število družbenih članov je naraslo v preteklem letu za 433; zdaj obsega družba 8.169 kmetov. Dohodkov je imela družba lani 357.293 K, izdatkov pa 351.077 K. V glavni odbor se je izvolilo g. Nagele iz Velikove. Kmetje na Koroškem, držite se svoje družbe!

Odšel je ne ve se kam posestnik Halegor iz celovske okolice. 25. p. m. je šel z večjo svoto denarja v Št. Jakob, ali doslej se ni vrnil. Sluti se, da se je zgodila nesreča ali zločin.

Obesil se je posestnik Steinmetz v sv. Lenartu. Zmešalo se mu je. Ali duhovnik je še na grobu pokazal svojo „krščansko ljubezen“ s tem da je mrliča žalil.

Po svetu.

Na smrt so obsodili porotniki v Hirschbergu morilko Feige, ki je več oseb zastrupila.

Rudarska smrt. Zopet nam poročajo listi dvoje velikih rudarskih nesreč. V jami Saarlouis se je odrgala vrh in je padlo 22 rudarjev s „šalo“ v šaht. Vsi so mrtvi. — Druga še večja nesreča se je zgodila v jami Klein-Rosseln pri St. Johanu na Pruskem. Vneli so se plini in umorili 74 rudarjev ter ranili celo vrsto drugih.

Velikanska razstrelba. V pristanu v Toulonu je uničila velikanska razstrelba francosko bojno ladjo „Jena“. Velik del čez 400 mož broječih mornarjev, med njimi poveljnik ladje, so našli mrti. Razstrelbo se je čutilo po celem mestu. Bombe ki jih je imela ladja v skladišču, so zletele po mestu in se ranile ter ubile več oseb.

Šolstvo in klerikalizem.

Prof. dr. Ludvig Wahrmond.*

(Nadaljevanje.)

—Omenili smo staro resnico, da nista vera in klerikalizem vse eno. Naj spregovorimo o tej zadevi par besed.

Vera ni ničesar zunanjega, kar bi se dalo prijeti, temveč je plod našega duševnega življenja, je stvar čustva. Vera nam govori o drugem svetu, katerega se živi človek ni videl. Pamet ne more zadoščevati za vero, zato je trditve opravljena, da je verstvo stvar čustva... Kar imenujemo versko prepričanje, to je lastnina vsakega posameznika; povspešuje se vero sicer lahko z dobro vzgojo, ali prisiliti se ne more nikogar k veri. K veri se ne da siliti, kakor se ne da siliti k ljubezni. Bistvo vere označi torej v prvi vrsti čustvena notranjost, drugič nadnaravnost in tretjič duševna prostost.

Seveda so imeli in imajo razni narodi v raznih dobah različne vere. Popečati se pa hočemo s krščanstvom, ki je danes vladujoča vera človeške družbe v Evropi. To pa zato, ker jadra danes klerikalizem pod zastavo katolištva in ker hočemo pokazati nasprotje med katoliško vero in klerikalizmom. Jezus Kristus, ustanovitelj krščanstva, je nastopal kot verski prenosovatelj. Njegove pridige so se obračale v prvi vrsti proti stari judovski verski postavi. Pri judih je bil veren, kdor je držal zunanje predpise judovske vere (ceremonije). Vse drugo je bila postranska stvar. Temu nasprotno pa naglašja Kristus veliko vrednost verske notranjosti in prostosti. Zavrgel je sužensko podrejenost pod drko postav, katero je hotel napolniti z novim, živim duhom. Kristus je dejal: „Spremenite se, spremenite čustvo, kajti božjo kraljestvo je blizu“. Bog pa ni bil po Kristusu strog judovski Jehovah, temveč usmiljen, ljubeč oče. In božje kraljestvo ne pride po Kristusovih besedah z zunanjimi krasotami, ne more se reči, „da je tukaj ali tam“, temveč ono živi v notranjem človeka (Luk. 17, 20—21).

Prva postava tega kraljevstva pa je ljubezen. In zunanjo delovanje te ljubezni napram bližnjemu, to je pravi verski kult,

katerega zahteva Kristus. Ljubezen do Boga naj pa se kaže v srcu. Kdor hoče Boga moliti, ne potrebuje tempeljnov; zapre se v svojo sobico in moli Boga „v duhu in resnici“. Vse verske šege, ceremonije, darila niso le brez vrednosti, temveč pod gotovimi pogoji tudi hinavščina. In proti nikomur ne nastopa Kristus s tako strogostjo, kakor proti duhovnikom in farizejem, ki pospešujejo to hinavščino. Neumneže, hinavce, kače, slepe potokazce in pobeljene grobove jih imenuje. Kristus pravi: „Gorje vam, ki okrasite grobove prerokov, žive preroke pa bičate in križate; ki se bojite mušic, požirate pa kamele; ki zapravite hiše vdov za dolge molitve, ki jih molite; ki potujete po vodi in suhem, da pridobite verskega pristaša; in kadar ga dobite, napravite iz njega otroka pekla, še enkrat tako hudobnega kakor ste vi“ (Mat. 23, 14 itd.). Res, nikdo ni branil prostost in notranjost vere tako živo, kakor Jezus iz Nacareta. In zato je tudi umrl.

Jezusovo krščanstvo je bilo z njim pokopano. Po svojem naziranjju je nadaljeval krščanstvo sv. Paulus. Postavil je na prvo mesto vero na Kristusa kot odrešenika. Kristus je sedel z grešniki na eni mizi. Paulus pa je že vprašal: „Kaj ima verni človek z brezvercem opraviti?“ (2 Kor. 6, 15). Verske postave so prinesle versko silo. In vedno več je bilo tega, kar se je moralo verovati. V prvi dobi seveda je branila mala skupina kristijanov z svo močjo prostost vere. Tri stoletja se je borila in je krvavela za svoje versko prepričanje. Ko pa si je pridobila končno priznanje države, ko so se spoprijaznili rimski cesarji s krščanstvom in je postalo krščanstvo veliko ter močno, so ponehali ti časi. In tisti, ki so se najbolj borili za versko prostost, naglašali so potrebo verske sile napram brezvernikom. Tako je pisana zgodba razširjenja krščanstva s krvavim peresom.

Ko je priznala rimska država krščanstvo, razvilo se je to kmalu v veliko organizacijo (združenje). Nova svetovna država se je razvila — katoliška cerkev. In ko je razpadla stara država v razvaline, nastopila je cerkev njeno dedščino in peljala svetovno vlada na lastni račun naprej. Seveda je to storila pod drugim geslom. Rimski imperatorji (vladarji) so vladali v imenu države, rimski papež pa v imenu Kristusovem, katerega vidna država na svetu je katoliška cerkev. Nekdaj je bila vera državna zadeva, zdaj pa je postala politika verska zadeva. Rimski cesarji so zahtevali božansko spoštovanje kot ljudje, rimski papež pa kot božji namestnik. Sv. Paulus je zahteval vero na Kristusa, zdaj pa se je zahtevalo tudi slepo pokorščino napram rimskemu škofu (bula „Unam sanctum“). In kdor se ni prostovoljno pokoril, tega se je h pokorščini prisililo.

Ali ni bilo zapisano v evangeliju: „Nisem prišel, da prinesem mir, temveč meč! Ali ni sv. Peter potegnil na oljnati gori meč? Kako bi torej zamogli obraniti meč Kristusovem namestniku? Duševni kakor posvetni meč! Kajti „ako sodi stolica sv. Petra o nebeškem in duševnem, mora tembolj soditi o posvetnem (Gregor VII.). Seveda, posvetni meč, „meč krvi“, ni peljala cerkev sama. Papež ga je izročil vladarjem, kajti kralji in cesarji so mu bili podrejeni.

Prvi zakon v tej papeški svetovni državi pa je slepa pokorščina in versko nasilje, največji zločin je krivoverstvo. Iz tega se da razumeti n. p. krvavo zasledovanje krivoverških Katarcev in Albigenzov v 12. in 13. stoletju. Papeški legat (zastopnik) je pisal po uničenju Bezierja (l. 1209) svojemu papežu Inocenciju III.: „Nobenemu stanu, nobenemu spolu, nobeni starosti nismo zaprinesli; ojstrina našega meča je ubila čez 20.000 oseb; celo mesto je požgano in izropano; čudodelno je divjala božja kazen... „Autos da fe“ (črni vere“) so imenovali na Španskem brezštevilno sežiganje krivovercev po sv. inkviziciji. In ne samo v življenju, temveč tudi po smrti se je zasledovalo krivoverce. Leta 1560 se je izgreblo v Sevilli mrliča nekega kanonika, o katerem se je reklo, da je bil krivoverec, sežgalo se je njegovo sliko, vzelo njegovo premoženje (Hinschius VI, I, 371.). In to se je večkrat zgodilo Leta 1686 je izšel na Francoskem kraljev razglas, po kateremu se je izročevalo mrlice krivovercev — šinterju (Friedberg). In par desetletji preje se

je zoper stavljal papež končanju grozne 30 letne vojske.

Vse to pa so imenovali „pravo krščanstvo“.

(Naprej prihodajite).

Gospodarske.

Mesečna navodila za čebelarja. Čebelar pazi sedaj posebno dobro na čebele! Priznati moramo, da je letošnja zima za čebelarstvo dobre matice napredujejo pridno. Glavna reč je, da imajo ljudstva sedaj zadosti hrane; iz te manjka priskrbi živalicam dobrega pisanca. Ne daj čebelice trpeti žeje; pri toplem vremenu napravi jim pred uljnakom napajalnik, kar je prav lahko. Vzemij krožnik, napolni ga z vodo, vrzi noter kamenčke, da živalice ne utonijo, in nahajalnik izpolnjuje svojo nalogo izvrstno. Pri neugodnem vremenu napajaj čebele v panju. Kako je pridati hrana? Najboljši je strd v satorju; ako nam ta manjka, vzemimo istoče med, malo preredit, pa ne pozabimo, da ga se ne damo premalo na enkrat; 1 kg. ni preveč. Z zelo vodenim medom sedaj čebel se ne smemo pitati, ker to bi nam prineslo največje škodo. Pazimo na sledeče: pokladajmo zvečer, ne razlivajmo medu po uljniku ali panjih, pazimo na ropanje, žrela držimo priprta prav na ozko! Najvažnejše delo je pregledavanje vseh ljudstev, ako imamo v uljniku 10—12° B toplote. Pregledovanje pri panji s premanjkljivim delom je jako lahko. Panj se odpre od zgoraj ali od zadaj, pregleda se sat za satom in se postavi v ravno tisti vrsti nazaj. Pri tem poslu se oredi tudi panj mrtve živali in drugega. Pazimo na matico, zalego in množino ljudstva in hrane! Panje z slabo zalego združi z sosednim panjem ali izmeni matico, če jo imaš v zalogi. Panje z nepremakljivim delom pregledaš, ako ga zanesesh iz uljnaka na pripravljeno stol, odvrzameš mu dno, obrneš panj da pade vse, kar se sliši v panj ven, poglej zalego, prepričaj se o hrani in ljudstvu in postavi panj zopet na svoj prostor v uljnak. Plesnovo satorje je pristraniti. Čebele potrebujejo sedaj v panju veliko toplote, torej jih je treba odeti prav dobro. Pozor torej na komljenje da izhaja hrana do maja, pozor na ropanje in odej. (Spisal A. Martinjak, nadučitelj in potovalni učitelj za čebelarstvo v Medgorju na Koroškem.)

Gnojenje krompirja. Najbolj gotovo in največ rodi krompir v rahlih, globokih, ilovnatih in na peščenih, sordanasto — ilovnatih tleh. Tudi v peščenih tleh vspeva jako dobro, ako se močno gnoji. Težka in mokrotna zemlja ovira razvoj gomoljev in krompir iz take zemlje ima tudi manj škroba, zato je bolj voden in za hrano manj vreden.

Krompir se prideluje lahko za vsako rastlino, ako se poskrbi za to, da damo zemlji z gnojenjem dovoljno množino takih redilnih snovi, ki jih rastline lahko sprejmejo. Dobro vspeva krompir tudi na prekopanih ledinah in prekopanih gozdnih tleh.

Množina pridelka odvisi torej v prvi vrsti od množine gnojja, ki smo ga ponudili krompirju. Radi tega se gnoji pri nas ti pojski rastlini, ki je gotovo najbolj važna, vselej jako obilno. Do sedaj sta se uporabljala v ta namen najbolj hlevski gnoj in stranišnica in le v majhni meri tudi umetna gnojila. Rani krompir pa mora dobiti v zemlji večjo množino redilnih snovi, da jih lahko hitro posrka, zato bi bilo dobro, če bi uporabljali pri nas poleg gnojenja s hlevskim gnojem in s stranišnico v večji meri, nego do sedaj, tudi umetna gnojila.

Goriško kmetijsko društvo priredilo je spomlad proužela leta mnogo poskušanj z umetnimi gnojili na krompirju. Hotelo je kmetovalcem pokazati, za koliko se pridelek z uporabo umetnih gnojil nasproti navadnemu gnojenju poveča. Hotelo je tudi dokazati, da večji pridelek krompirja, ki se doseže s takim gnojenjem, ne krije samo stroškov gnojenja, ampak da ž njim dosežemo tudi jako velik čist dobiček. V naslednjem hočemo o uspehu nekaterih teh poskušanj poročati. Za vsako poskusno parcelo vzelo se je 400 m². Na drugo parcelo potrosilo se je sledeče množine umetnih gnojil:

* Vseučilišni profesor dr. Wahrmond je imel svoj čas v domostu veleznimiv gor, katerega objavimo deloma v teh danih. Op. ur.